

Pierwszy numer powołanego do życia w Instytucie Slawistyki Polskiej Akademii Nauk rocznika „Colloquia Humanistica” ma charakter interdyscyplinarny, zgodny z intencjami Członków Redakcji i Redaktor Naczelnej. W centrum obserwacji przygotowanego numeru, który jednocześnie zapowiada profil rocznika znalazł się temat *ciągłości i jej braku* jako swoistej normy kulturowej, językowej, historycznoliterackiej, historycznej wreszcie, który ze względu na wagę problemu wykraczającą poza obszar kultury polskiej, został pomyślany jako odrębny angielskojęzyczny blok. Wybór Macedonii i Bałkanów, jako egzemplifikacji problematyki *kontynuacji i jej braku*, nie jest przypadkowy, jak również tytułowy wybór europejskiego kontekstu. Macedonia reprezentująca stosunkowo młodą tożsamość pokazywana jest w podwójnej optyce, jako integralna część bałkańskiego spectrum kulturowego i jako część Europy. Tym samym macedońska odmienność umożliwia refleksję głębszej natury, nad funkcjonalnością europejskiego wzorca kulturowej ciągłości.

Pojęcia Bałkanów i Europy kształtowały się równocześnie, a granica wyznaczana przez podboje Osmanów na setki lat utrwaliła dwie odmienne drogi rozwoju, z jednej strony bałkańsko – orientálną, splecioną z Greco-Byzantina i Slavia Byzantina, z drugiej zaś europejską. Zmiana, jaką zapowiadał przełom XVIII i XIX wieku, a którą utrwaliły rozkwitające przez cały wiek XIX państwa narodowe na Bałkanach wpłynęła także na wprowadzenie nowego wzorca rozwoju własnej historii, takiego, zgodnie z którym ukształtowana *bałkańskość* została przesunięta w lokalność, a Europa obsadzona w roli kulturowego ideału, któremu trzeba dorównać. Nowy „europejski” scenariusz wymagał korekty własnych dziejów, albo przyznania się do „braku”, identyfikowanego z kulturową gorszością, peryferyjnością, jednoznacznie nazywaną Bałkanami rozumianymi, nie jako wartość, ale peryferia Europy. Świadomość gorszości, czy może cywilizacyjnego zapóźnienia była na tyle silna wśród osmańskich, greckich i słowiańskich elit, że w wydawanych jeszcze w połowie XIX wieku czasopismach posługiwano się chętniej określeniem „turecka Europa” niż Bałkany, które miały jednoznacznie negatywną konotację

Rocznik otwiera przestrzeń dyskusji i wymiany dorobku humanistów nie tylko z Polski, ale i z ośrodków zagranicznych i może stać się wizytówką polskiej humanistyki oraz rozpoznawalnym tytułem, dlatego też pierwszy numer został przygotowany w języku angielskim. Kolejne numery, planowane także jako angielskojęzyczne zostały pomyślane jako forum dyskusji nad statusem tzw. małych kultur. Pojęcie to oznacza otwarcie na kultury z regionów nie tylko europejskich, postrzeganych jako peryferyjne, a badawczo ciekawych, takich jak np. kultura Żydów sefardyjskich z terytorium Bałkanów. W przygotowywanym numerze rocznika znalazł się po raz pierwszy przetłumaczony na język polski z języka ladino materiał, mający ogromne znaczenie dla dalszych badań w regionie Europy Południowo-Wschodniej, w kolejnych postaramy się utrzymać tradycję prezentowania, nowych niepublikowanych wcześniej materiałów.

Mamy nadzieję, że oddawany do rąk Czytelników nowy rocznik „Colloquia Humanistica” będzie czasopismem zachowującym naukowe standardy, ale żywym, podtrzymującym ideę naukowej rozmowy, która ma charakter debaty, sporu, twórczej dyskusji, nie zaś ideologicznej wykładni racji jakiejś strony, Colloquium właśnie.